

Nidaros Pilegrimsgård

Statistikk 2019 / 2020

Innholdsfortegnelse

Introduksjon	2
Oppsummering og hovedfunn.....	3
Metode.....	4
Generell	4
Teknisk.....	4
2018, 2019 og 2020 Oversikt.....	5
Nasjonalitet – Figur 1	5
Alder – Figur 2.....	5
Pilegrimsledene – Figur 3	6
Kjønnfordeling - Figur 4	6
Transportmetode - Figur 5	7
Olavs brev – Figur 6.....	7
Resultat	8
Langvandrende pilegrimer - Oversikt.....	8
Alder og Kjønn	8
Transportmetode og trafikk på pilegrimsledene	9
Startsteder	9
Nasjonalitet og antall dager på pilegrimsleden	11
Olavsfest.....	13
Begrensinger med rapporten	14
Konklusjon	14
Tilleggsinformasjon.....	15

Introduksjon

Denne rapporten skal presentere en oversikt over pilegrimsstatistikken som blir samlet inn ved Nidaros Pilegrimsgård. På grunn mannskapsendringer på Pilegrimsgården ble det dessverre forsinkelser i ferdigstilling av 2019 statistikken. Derfor presenteres statistikken for 2019 og 2020 sammen i en rapport. Tallene fra 2020 sesongen avviker betraktelig fra tidligere års rapporteringer. Dette skyldes den verdensomspennende Koronapandemien som har gitt reiserestriksjoner for utlendinger til Norge gjennom hele pilegrimssesongen. Det har medført at det i hovedsak har vært Nordmenns som har benyttet seg av pilegrimsledene i 2020. Årets statistikk gir en unik innsikt i den norske pilegrimens bevegelser langs ledene. For sammenlikningens skyld presenteres også tall fra pilegrimssesongene 2018, som kan regnes som en mer «vanlig» pilegrimssesong. Dette gir mulighet til komparativ analyse av utviklingen av pilegrimstrafikken mellom to «normalår» mot årets statistikk som må regnes som et «unntaksår»

Hensikten med rapporten er å gi et oversiktsbilde over pilegrimstrafikken de siste årene ved å se på de variablene som blir samlet inn ved Nidaros Pilegrimsgård. Rapporten vil vektlegge å sammenlikne den norske trafikken i 2020 med tidligere år, da dette kan gi verdifull kunnskap for planlegging av 2021 sesongen dersom koronapandemien fortsetter til neste år.

Oppsummering og hovedfunn

Årets rapport gir et spennende og unikt bilde av pilegrimstrafikken i Norge. På grunn av den verdensomspennende koronapandemien, har utenlandske pilegrimer i stor grad uteblitt og ikke fått anledning til å reise pilegrim langs St.Olavsveiene til Trondheim. Selv om pilegrimsleden hovedsakelig har blitt dominert av nordmenn i 2020, reflekterer ikke statistikken til Nidaros Pilegrimsgård en unormal økning i antall norske pilegrimer som ankommer Trondheim. Fra 2019 til 2020 ble det registrert en økning på bare 8% av norske pilegrimer.

Norske pilegrimer vandrer gjennomsnittlig færre dager på ledene enn utenlandske pilegrimer. I 2019 og 2020 gikk den norske pilegrimen gjennomsnittlig 8 - 9 dager. Utenlandske pilegrimer vandrer gjennomsnittlig over 16 dager på pilegrimsledene. Disse tallene er lite påvirket av årets pandemi.

Trafikken på Gudbrandsdalsleden økte med 12,3% fra 2018-2019. Samme år økte trafikken på St. Olavsleden med 28,8%. De andre ledene har foreløpig ingen stabil vekst. I 2020 ble det registrert dramatisk fall i trafikken på ledene.

Årets tall viser at norske pilegrimer foretrekker andre startsteder enn utenlandske. Statistikken viser at de mest populære startstedene i et normalår er Oslo, Hamar og Dovre. I 2020 har disse stedene opplevd fall i registrerte antall pilegrimer på over 75 %. Andre kommuner som i Rennebu og Sel opplever nærmest ingen fall i antall startende pilegrimer. Dette kan ha sammenheng med at norske pilegrimer vandrer korter og dermed planlegger turen sin annerledes.

I 2019 opplevde Nidaros Pilegrimsgård en vekst i pilegrimstrafikken fra tidligere år. I 2018 ble det utdelt 1170 Olavs brev. I 2019 steg tallet til 1276. Veksten besto hovedsakelig av utenlandske pilegrimer. På tross av økning i antall, er det oppsiktsvekkende at det ble registrert en nedgang på 28% av norske pilegrimer som ankom Trondheim og Nidaros Pilegrimsgård fra 2018-2019.

Metode

Generell

Pilegrimer som kommer til Nidaros Pilegrimsgård blir registrert i pilegrimsmottaket av opplærte frivillige. Følgende variabler blir registrert: Ankomstdato, antall i gruppen, alder, kjønn, transportmetode, land de bor i, startsted, originalt startsted (for de pilegrimer som går etapper over flere år), startdato, pilegrimsled og kvalifisering for Olavsbrevet. Data blir ført over fra papirark til IBM SPSS statistikkprogram av regionleder i Trondheim ved pilegrimsgården. Programmet er utarbeidet for å registrere og sammenlikne variabler i datasettet.

Tidligere statistikkrapporter har blitt laget av ekstern aktør. Fra 2020 utarbeider Pilegrimsgården analyse og rapport selv. Datavariablene er de samme som før, men rapporten kan ha noe avvikende struktur. Årets rapport presenterer datamateriale sammen med drøfting av funn (ikke i appendiks som tidligere års rapporter).

Teknisk

For å finne gjennomsnitt og andel på de fleste av variablene i SPSS, ble «codebook» under «reports», «Analyze» benyttet. Når det var behov for å skille gjennomsnitt mellom grupper, ble «explore» under descriptive statistics», «Analyze» benyttet.

For å kartlegge variabelen «Dager på Leden», ble verktøyet «date dif» benyttet under compute variable. Deretter ble outliers fjernet fra variabelen slik at bare vandringer mellom 0 og 40 dager ble inkludert. Dette er fordi mange av pilegrimene velger å vandre samme turen over flere uker, med pauser imellom. Denne variabelen blir veldig sårbar for slike tilfeller, noe som påvirker gjennomsnittet betydelig. Derfor er 40 dager satt som en grense slik at de som har hatt pause i årets pilegrimsvandring forhåpentligvis ikke forstyrrer den typiske varigheten på en pilegrimsvandring.

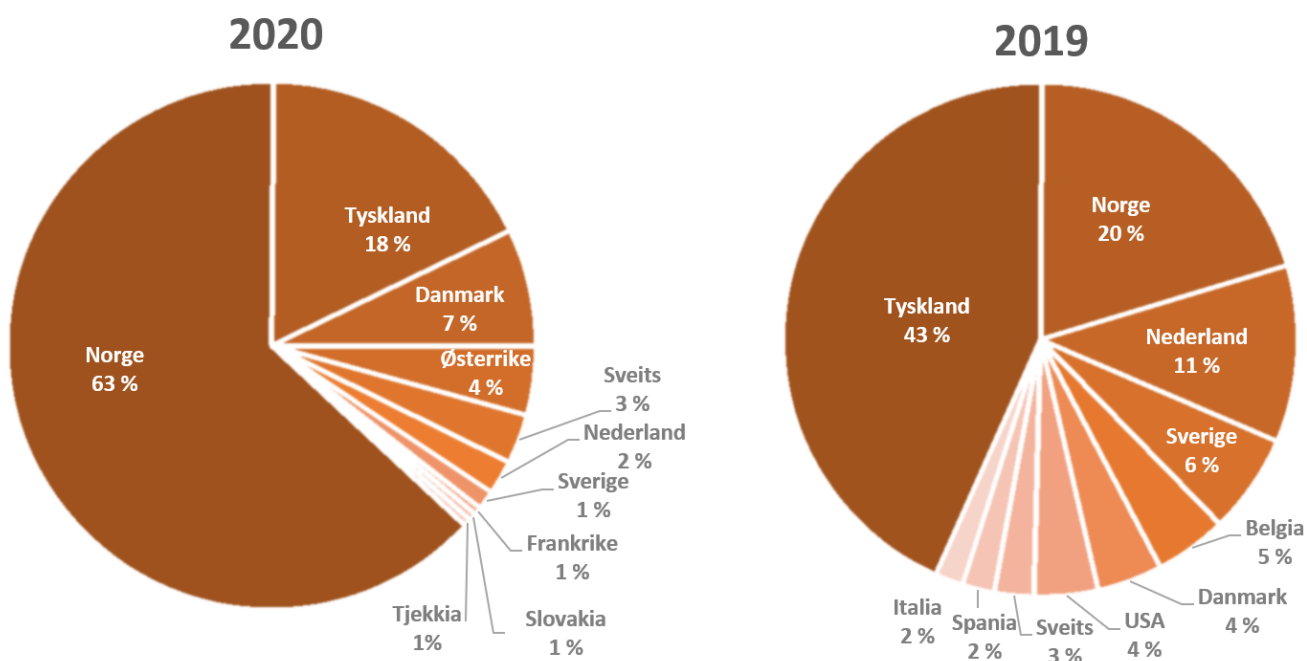
Alle tabeller og grafer ble utviklet i Microsoft Excel regneark.

2018, 2019 og 2020 Oversikt

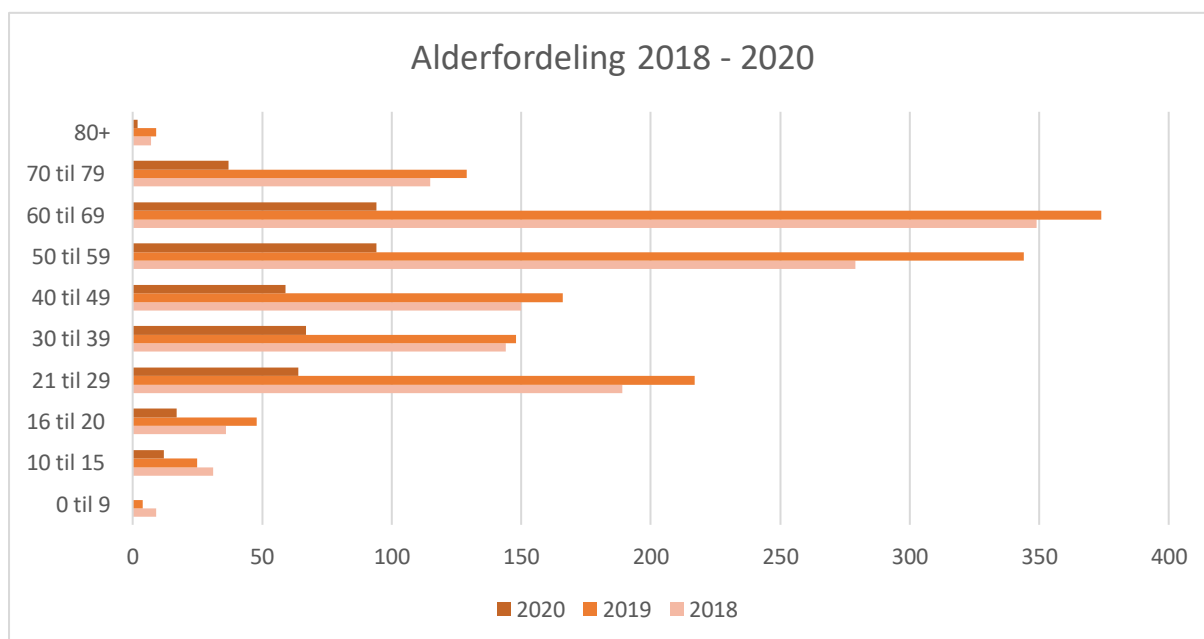
Følgende er en trendoversikt fra data samlet inn ved Nidaros Pilegrimsgård av langvandrende pilegrimer i 2019 og 2020. Ulikt fra tidligere år, vil 2018 også presteres i sammenligningen, siden 2020 ikke er egnet for komparativ statistikk.

Nasjonalitet – Figur 1

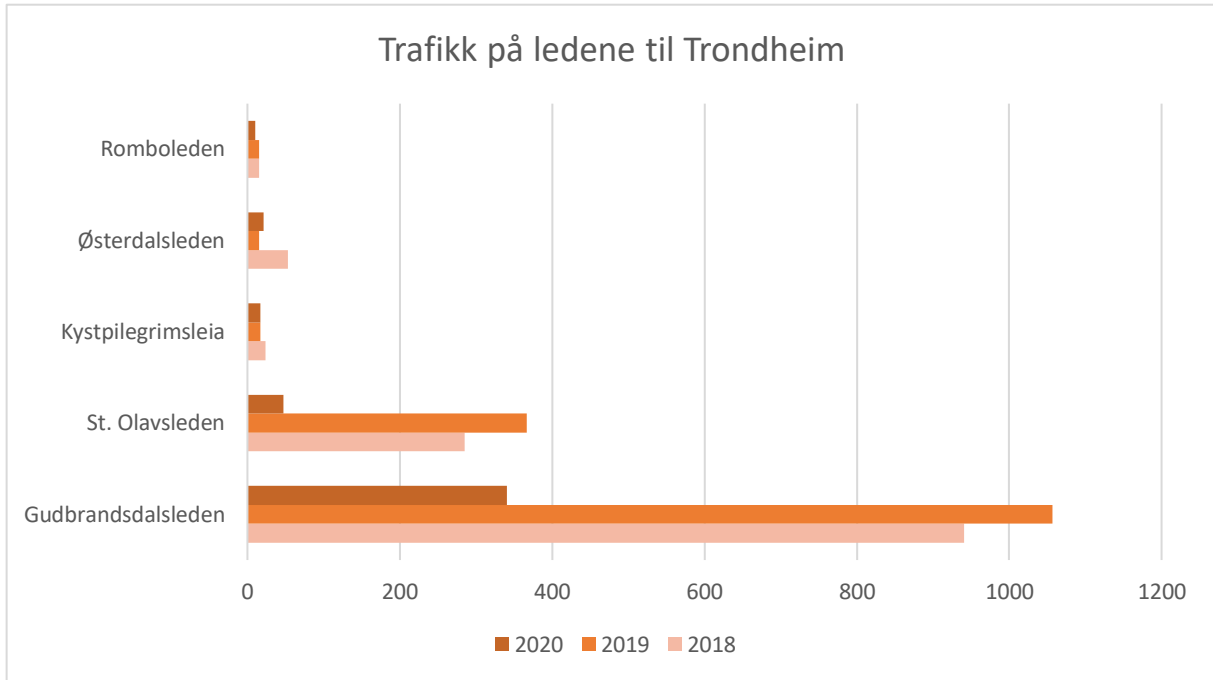

Figur 1 - 2020: N – 449, 2019: N - 1465

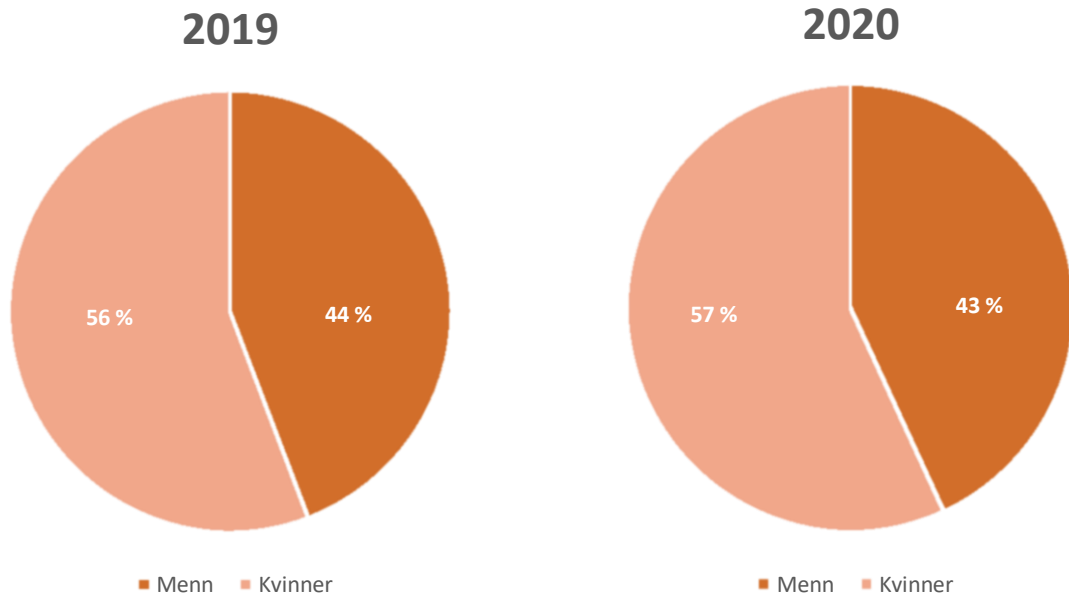
Alder – Figur 2

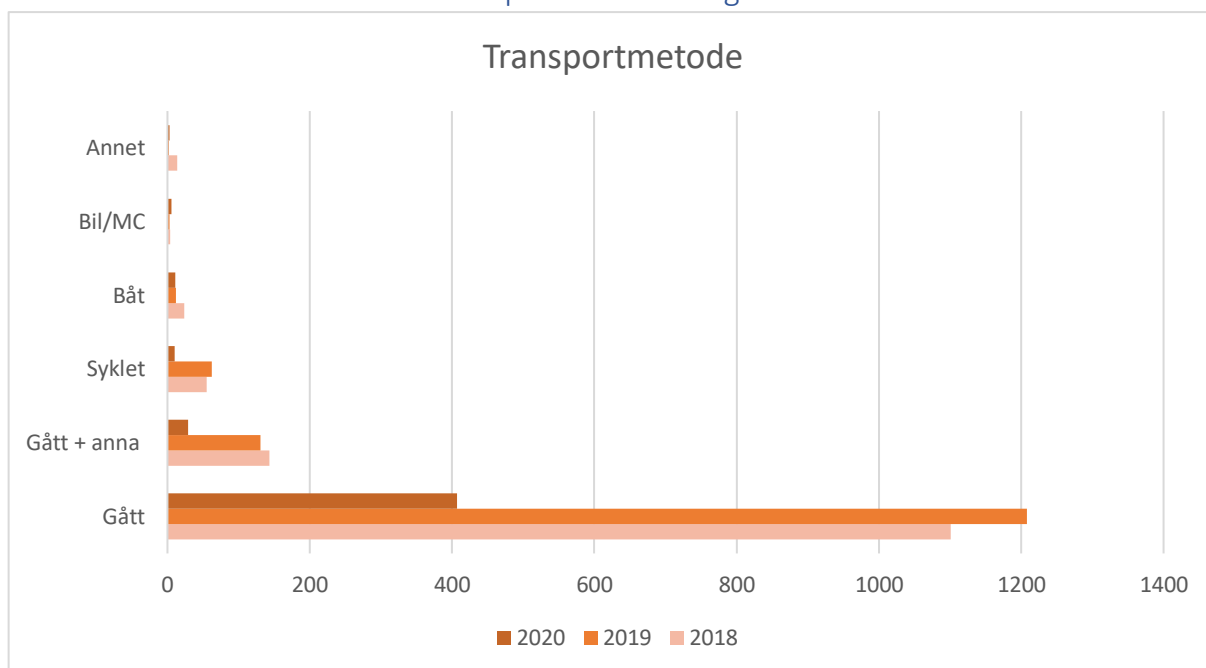
Pilegrimsledene – Figur 3

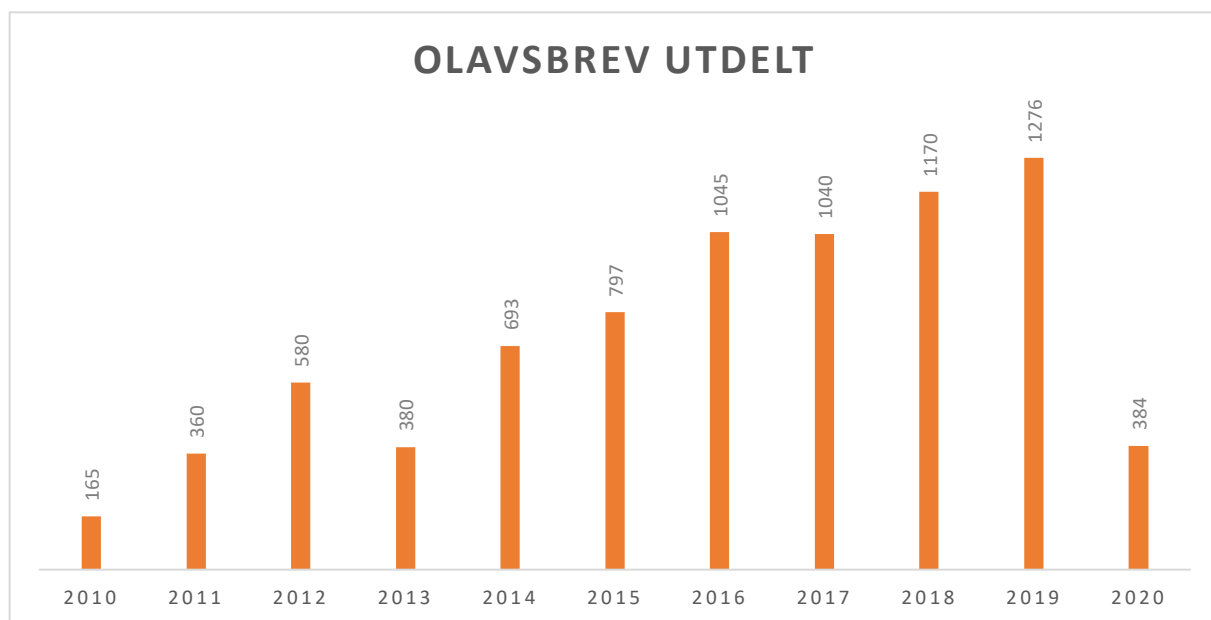
Kjønnsfordeling - Figur 4

Transportmetode - Figur 5

Olavs brev – Figur 6

Resultat

Langvandrende pilegrimer - Oversikt

Langvandrende pilegrimer defineres som pilegrimer som vandrer minst 2 dager på leden med minst en overnatting. I 2018 ble det registrert totalt 1326 langvandrende pilegrimer som brukte gjennomsnittlig 14 dager langs pilegrimsleden. I 2019 økte antallet langvandrende pilegrimer til 1465 totalt, noe som tilsvarer en økning på 9,5% fra året før. I 2019 brukte pilegrimen gjennomsnittlig 15 dager på leden. Pilegrimssesongen 2020 har opplevd en reduksjon i trafikken på 69,4% fra 2019, med 449 langvandrende pilegrimer mottatt i pilegrimsmottaket på Nidaros Pilegrimsgård. Gjennomsnittlig gikk langvandrere 12.5 dager på leden i 2020.

Pilegrimer må vandre de siste 100 km til Trondheim og Nidarosdomen får å bli tildelt Olavsbrevet. Av de pilegrimene som kommer til Nidaros Pilegrimsgård, er det hele 88.3% av pilegrimene i 2018 som kvalifiserte til Olavsbrevet. 86% av pilegrimene i 2019 kvalifiserte til Olavsbrevet, og i 2020 kvalifiserte 86% av pilegrimene seg til Olavsbrevet.

Alder og Kjønn

Fra 2018 til 2019 registreres en økning i nesten alle aldersgrupper. De aldersgruppene som økte mest fra 2018 til 2019 var «50 – 59år» med 65 stk. Aldersgruppe «21 – 29år» med 28 stk. og «60 – 69år» med 25 stk. Ved å se på figur 2 får man en visuell oversikt over aldersfordelingen på pilegrimer mottatt på Nidaros Pilegrimsgård. Prosentvis økning for aldersgruppene arter seg annerledes. Tabell 1 viser at aldersgruppen 16 – 21 år hadde størst vekst, etterfulgt av aldersgruppe 50 -59 år og aldersgruppe 21 -29år. Økningen kan tyde på at pilegrimsvandring er i ferd med å bli en aktivitet også for yngre aldersgrupper.

Fra 2019 til 2020 er det et fall i antall pilegrimer som vandret til Trondheim. Den største reduksjonen skjer i de eldre aldersgruppene. Dette skyldes antakelig at mange i disse er i risikogruppen for å bli alvorlig syke av Koronaviruset.

Aldersgruppen 80+ er så få, at selv den store prosentmessige økningen fra 2018, ikke kan tas som et reliabelt signal på at det vil skje en stor økning i denne aldersgruppen på pilegrimsleden i Norge.

Tabell 1 - Antall pilegrimer mottatt i de ulike aldersgruppene. Utviklingen presenteres som prosentøkning

Tabell 1 Aldersgrupper	Antall 2018	Antall 2019	2018 - 2019 %-økning	Antall 2020	2019 - 2020 %-økning
0 til 9	9	4	-56%	0	-100%
10 til 15	31	25	-19%	12	-52%
16 til 20	36	48	33%	17	-65%
21 til 29	189	217	15%	64	-71%
30 til 39	144	148	3%	67	-55%
40 til 49	150	166	11%	59	-65%
50 til 59	279	344	23%	94	-73%
60 til 69	349	374	7%	94	-75%
70 til 79	115	129	12%	37	-71%
80+	7	9	29%	2	-78%

Kjønnfordelingene er fortsatt svært stabil fra tidligere år, selv i 2020 sesongen. Figur 4, viser at det er flere kvinner som vandrer pilegrim. Kjønnfordelingen er upåvirket av alder.

Transportmetode og trafikk på pilegrimsledene

Foretrukket transportmetode er å gå til beins langs pilegrimsleden. I 2018 gikk 83% av pilegrimene. 11% av pilegrimene kombinerte å gå med annen transport og 3% syklet inn til Trondheim. I 2019 gikk 83% av pilegrimene, 9% gikk i kombinasjon med annen transport, og 4% syklet. I 2020 gikk 90% av alle pilegrimene til Trondheim. 6.5% gikk i kombinasjon med annen transport. 1% syklet.

Ca 90% av pilegrimstrafikken går langs 2 av de 9 ledene. Gudbrandsdalsleden og St. Olavsleden er de klart mest foretrukne. I 2018 gikk 71% Gudbrandsdalsleden, 22% St. Olavsleden, 4% Østerdalsleden, 2% Kystpilegrimsleia og 1% Romboleden. Sesong 2019 gikk 72% Gudbrandsdalsleden, 25% St. Olavsleden, 1% Romboleden, 1% Østerdalsleden, 1% Kystpilegrimsleia. I 2020 gikk 78% gudbrandsdalsleden, 11% St. Olavsleden, 5% Østerdalsleden, 4% Kystpilegrimsleia og 2% Romboleden.

Fra 2018 til 2019 økte trafikken på Gudbrandsdalsleden med 12,3%. Samme år økte trafikken på St. Olavsleden med 28,8%. De andre ledene har foreløpig ingen stabil vekst.

Startsteder

Tabell 2 gir et bilde på hvor pilegrimene foretrekker å starte sin pilegrimsvandring i Norden. Det er en tydelig trend at pilegrimer foretrekker å starte i enkelte kommuner. Oslo, Hamar, Dovre, Verdal og Sundsvall (Sverige) er populære kommuner å starte fra. Over 100 pilegrimer har startet i hver av disse kommunene i 2019.

Årsaken til at antall startende fra svenske kommuner har minnet så kraftig i 2020 er trolig fordi grensen mellom Norge og Sverige har vært stengt i nesten hele pilegrimssesongen.

Tabell 2 viser en endring i foretrukket startsted i 2020 fra tidligere år. Oslo, Hamar, Lillehammer og Dovre har opplevd en reduksjon på rundt 75% i 2020. Kommuner som Rennebu og Sel har ikke opplevd noen betydelig reduksjon. Dette kan reflektere hvordan nordmenn velger å benytte pilegrimsleden sammenlignet med utlendinger. På bakgrunn av dette bør det reflekteres over konsekvenser dette kan medføre i planleggingen av sesongen 2021. Det er mulighet for at det kan medføre kapasitetsutfordringer/flaskehalsen når grensene igjen åpner, og om markedsføring mot det norske markedet lykkes.

Tabell 2	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Asker		1		Oslo	282	400	102
Averøya		2	1	Rena	4	7	9
Bergen			1	Rennebu	26	42	40
Berkåk	56	65	34	Rendalen	9	2	
Brummundal	2			Ringebu		5	1
Budal	35			Ringerike	1	2	2
Bærum			1	Risør	6		
Dombås	21	16	8	Røros	2		1
Dovre	144	149	37	Sandefjord		4	
Eidsvoll	23	5	6	Sel	32	32	27
Eigersund			2	Skaun	7	6	15
Fredrikstad		2		Skien	1		
Frogn			1	Smøla		3	
Frosta	4	2		Stange	11	1	
Giske			1	Stavanger	14	2	1
Gran		1	3	Steinkjer	1		
Grogn		1		Stjørdal	4	5	4
Grimstad	2	1		Stor-Elvdal			3
Hamar	128	150	15	Trondheim	3		
Hattfjelldal	4			Trysil	4		1
Herøy			4	Tydal	4		
Hitra			1	Tynset	3	2	3
Hole			10	Ullensaker	21	24	3
Indre Fosen			1	Verdal	61	111	38
Kristiansand		1		Vestre Toten Kommune	2		
Kinn	1			Ørland	12		1
Kongsberg	1			Øyer	1		
Kvam	3	3					
Levanger	42	8	2	Borås	3		
Lindesnes	1			Bräcke	2		
Lillehammer	62	97	20	Göteborg	2	1	
Lillestrøm	4	1	2	Habo	2		
Malvik	3			Järpen	5	4	
Meldal	14	2		Ludvika		2	
Moelv	5	2		Stockholm	2		
Molde	3		2	Sundsvall	101	152	3
Moss		1	1	Uppsala	3		
Nittedal			3	Östersund	14	25	1
Nord-Fron	3	1		Åbo		1	
Nore og Uvdal	3		1	Åre	39	54	4
Oppdal	54	56	15	Ånge	1		
Orkland			3				
Os	4						

Nasjonalitet og antall dager på pilegrimsleden

Tyskland er fortsatt den mest representerte nasjonaliteten på pilegrimsleden i 2018 og 2019. I 2018 var 35% av alle registrerte pilegrimer tyske. I 2019 økte andelen til 43%. Andelen nordmenn i samme tidsperiode sank fra 28% i 2018 til 20% i 2019. Dette reflekterer et fall i antall norske pilegrimer på pilegrimsleden fra 366 i 2018 til 262 i 2019.

I 2020 opplever nærmest alle nasjoner et fall i antall pilegrimer som ankommer Pilegrimsgården. Norge opplever en økning på 8 % til 282 pilegrimer i 2020.

Fra 2017 til 2018 var det en relativt stor økning med norske pilegrimer. Tallene er så små at noen store grupper vil gjøre stort utslag på statistikken. Det hadde vært verdifullt å kartlegge hvilke tiltak, markedsføring eller andre faktorer som førte til denne økningen dette ene året. (I 2018 ble det registrert 3 store Norske grupper på 28, 34 og 35 pilegrimer).

Nordmenn vandrer kortere turer på pilegrimsleden enn utlendinger. I 2020 brukte nordmenn gjennomsnittlig 9 dager på leden. Pilegrimer fra Tyskland brukte samme året gjennomsnittlig 16 dager på pilegrimsleden. Danskene brukte i 2020 gjennomsnittlig 23 dager på pilegrimsleden i Norge.

I 2019 vandret nordmenn gjennomsnittlig 8 dager på pilegrimsleden. Nederlenderne benyttet gjennomsnittlig 20 dager på leden. Tyskerne benyttet 16 dager på pilegrimsledene. Dansker vandrer gjennomsnittlig 7 dager på leden.

Tabell 3	Antall	Antall	2018 -2019	Antall	2019 – 2020
Nasjonalitet	2018	2019	%-økning	2020	%-økning
Albania		2			-100%
Argentina		1		1	0%
Australia	6	10	67%	1	-90%
Belgia	47	59	26%		-100%
Brasil		2			-100%
Bulgaria		1			-100%
Canada	9	8	-11%		-100%
Danmark	23	53	130%	31	-42%
England	8	18	125%		-100%
Finland	4	3	-25%		-100%
Frankrike	7	15	114%	2	-87%
Irland	1	1	0%		-100%
Island		3			-100%
Israel		2			-100%
Italia	17	23	35%	1	-96%
Japan	2		-100%		
Kroatia	1	2	100%		-100%
Litauen		2		1	-50%
Luxemburg		7			-100%
Mexico		2			-100%
Mongolia		3			-100%
Nederland	111	144	30%	9	-94%
New Zealand	3	5	67%		-100%
Norge	366	262	-28%	282	8%
Polen	2	20	900%		-100%
Portugal	1	2	100%	1	-50%
Romania		4			-100%
Russland	2	4	100%	1	-75%
Scotland	2	1	-50%		-100%
Slovakia	4	1	-75%	2	100%
Slovenia	2		-100%		
Spania	16	26	63%		-100%
Sveits	29	32	10%	13	-59%
Sverige	80	81	1%	5	-94%
Sør-Afrika		1			-100%
Sør-Korea	3		-100%	1	
Taiwan		1			-100%
Tsjekkia	21	20	-5%	2	-90%
Tyskland	459	562	22%	76	-86%
Ukraina	1	1	0%		-100%
Ungarn		1		1	0%
USA	44	52	18%	1	-98%
Østerrike	42	20	-52%	18	-10%

Tabell 3 – Presenterer antall besøkene i pilegrimsmottaket fra hver nasjon. Utviklingen mellom årene blir presentert som prosentøkning.

Olavsfest

Olavsfest er en 7 dagers festival som avvikles rund Olsok i Trondheim.

Mange legger sin pilegrimsvandring slik at de ankommer byen til festivalen på åpningsdagen 28. juli. Statistikken på pilegrimsgården reflekterer dette godt, hvor i 2018 hele 16% av alle pilegrimene som kom til Trondheim kommer rundt dette tidspunktet.

I 2019 kom 14% av alle pilegrimene til Trondheim mellom 27. og 29. juli. Dagene før og etter er også høyt trafikkert. Selv i 2020 sesongen registrerte Nidaros Pilegrimsgård 11% av alle pilegrimene i samme tidsrom, selv om Olavsfest ble arrangert med koronarestriksjoner.

Begrensinger med rapporten

Tallene som samles inn ved Nidaros Pilegrimsgård er ikke representative for hele pilegrimstrafikken i Norge, da mange av pilegrimene som vandrer i Norge, aldri kommer til Trondheim, eller planlegger å fullføre sin pilegrimsvandring et annet år.

Nidaros Pilegrimsgård gjennomfører selv rapportering av statistikken som samles inn i pilegrimsmottaket. Statistikkarbeidet ble i 2020 overført til ny regionleder. Når en ny aktør tar over statistikkarbeidet, vil variabler kunne tolkes annerledes og nye prioriteringer blir gjort i arbeidet.

Det er rimelig å anta at mange pilegrimer avslutter sin vandring ved Nidarosdomen og aldri blir registrert ved Nidaros Pilegrimsgård. Det er observert at vandrere på Østerdalsleden og Romboleden ikke kjenner til fordelene ved å besøke Nidaros Pilegrimsgård. Mer og bedre informasjon langs ledene om pilegrimsmottaket vil kunne gi mindre frafall i statistikken.

Datainnsamling blir gjennomført av frivillige med opplæring. Dette fører til litt variasjon i dataføringen. Kvaliteten på dataføringen har blitt bedre enn hva den var tidligere på grunn av kvalitetssikring av opplæringen.

Konklusjon

Årets rapport gir et spennende og unikt bilde på pilegrimstrafikken på grunn av den verdensomspennende koronapandemien. Stengte grenser har ført til reduksjon av utenlandske pilegrimer. Selv om pilegrimsleden hovedsakelig har vært dominert av nordmenn i 2020, reflekterer ikke statistikken til Nidaros Pilegrimsgård en unormal økning i antall norske pilegrimer på St. Olavsveiene i Norge.

Årets rapport gir også kunnskap om norske pilegrimers preferanser når det gjelder valg av startsted. Relevansen av denne kunnskapen er likevel uklar. En tolkning kan være at den eksisterende infrastrukturen langs ledene kan bli utfordret i enkelte områder om sesongen 2021 ikke blir påvirket av Koronasituasjonen, og det lykkes å aktivere det norske markedet gjennom spisset markedsføring.

I 2019 opplevde Nidaros Pilegrimsgård en vekst i pilegrimstrafikken fra tidligere år. Det er likevel registrert nedgangen av norske pilegrimer som kommer byen dette året. 2018 er så langt det året det er registrert flest nordmenn. Årsaken til økning er uklar, men kan delvis forklares gjennom organisering av store grupper. Dersom årsakene til økningen hadde blitt kartlagt, ville det gitt god kunnskap for hvordan man eventuelt kan nå ut til det norske markedet om det også i 2021 sesongen vil legges begrensning på innreise fra utlandet.

Toralf Neraas

Regionleder for pilegrimsleden, Trondheim

Nidaros Pilegrimsgård

Tilleggsinformasjon

VANDRET I GRUPPE	2018		2019		2020	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Ja	1020	77 %	1097	75 %	322	72 %
Nei	306	23 %	370	25 %	127	28 %

ANTALL I GRUPPE	2018		2019		2020	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%
1	306	23%	370	25%	127	28%
2	452	34%	524	36%	138	31%
3 til 9	244	18%	241	16%	100	22%
10 til 19	207	16%	156	11%	54	12%
20+	117	9%	176	12%	30	7%
Totalt	1326	100%	1467	100%	449	100%

OLAVSBREV PER PILEGRIMSLED	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gudbrandsdalsleden	397	519	707	749	829	887	300
St. Olavsleden	124	157	198	223	251	350	44
Kystpilegrimsleia	78	8	37	22	24	13	12
Østerdalsleden	29	35	14	17	53	13	19
Romboleden	38	15	22	23	11	12	9
Tunsbergleden							1
Nordleden		12				1	
Borgleden			1				